

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoP/5/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115222096
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2115222096.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Holiča a sudkýň JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Zlatice Javorovej vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: D. C., nar. XX. W. XXXX, bytom u matky, zastúpenej opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, matky: O. C., nar. X. V. XXXX, bytom H. - O., N. XX a otca: O. F., nar. XX. M. XXXX, bytom R., J. G. XX, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 26. októbra 2015 č. k. 19P/70/2015-21

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti určenia výživného, dlžného výživného a trov konania **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa rozhodol o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky, obidvoch rodičov určil za oprávnených zastupovať maloletú a spravovať jej majetok. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 120 eur mesačne od 28. augusta 2015, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky. Dlžné výživné za obdobie od 28. augusta 2015 do 26. októbra 2015 vo výške 255,48 eur povolil otcovi splácať mesačnými splátkami vo výške 10 eur, spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku, pod stratou výhody splátok. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 36 ods. 1, § 62 ods. 2, 3, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 ZoR (Zákon o rodine č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení). Vecne zdôvodnil potrebou úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej, v dôsledku nespolužitia jej rodičov od júla 2015, kedy matka s dieťaťom opustila spoločnú domácnosť. Od uvedenej doby je maloletá v starostlivosti matky, u ktorej neboli zistené nedostatky pri jej vykonávaní a preto súd prvého stupňa zveril maloletú do jej osobnej starostlivosti (s čím otec napokon súhlasil). Pri určení výživného súd prvého stupňa vychádzal z priemerného čistého mesačného príjmu otca 560,23 eur, ktorý iné vyživovacie povinnosti nemá, pričom matka je od 25. septembra 2015 evidovaná ako nezamestnaná, bez príjmu (finančne jej pomáhajú rodičia) a má aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej V. C., nar. X. O. XXXX (na ktorú bolo určené jej otcovi výživné vo výške 30 eur mesačne). Z dôvodu nepreukázania skutočností brániacich matke zamestnať sa, súd vychádzal z potencionálneho príjmu matky, ktorý by mohla dosahovať vo výške čistej minimálnej mzdy (ktorá v roku 2015 predstavovala 355,01 eur), pretože minimálne takýto príjem by matka mala, ak by sa zamestnala. Súd prvého stupňa prihliadal aj na odôvodnené potreby maloletej, ktorá navštevuje 4. ročník základnej školy, má zníženú imunitu (ako i maloletá V., ktorá navštevuje 8. ročník základnej školy). Obidve deti bývajú často choré, s čím je spojený mesačný výdavok približne 50 eur (vitamíny a sirupy). Súd prvého stupňa zdôraznil prednostný charakter výživného pred inými výdavkami rodičov, v dôsledku čoho nebolo možné zohľadniť výdavky otca na splácanie pôžičky, použitej

na kúpu auta a vecí do domácnosti (napr. televízor). Výživné súd prvého stupňa priznal od podania návrhu otca 28. augusta 2015, ktoré vyčíslil do 26. októbra 2015 vo výške 255,48 eur (aliquotná časť za mesiac august 2015 vo výške 15,48 eur, 2x 120 eur za mesiace september 2015 a október 2015). V súlade s ustanovením § 160 ods. 1 O. s. p. (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) súd prvého stupňa povolil otcovi zročné výživné splácať, spolu s bežným výživným vo výške 10 eur mesačne, pod stratou výhody splátok. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p. (keďže predmetné konanie bolo možné začať i bez návrhu).

Proti tomuto rozsudku v časti o výživnom a zročnom výživnom podal včas odvolanie otec, navrhujúc jeho zmenu, určením výživného vo výške 70 eur mesačne s tým, že každý mesiac zloží na účet maloletej sumu 20 eur a 50 eur k rukám jej matky, vždy 20. dňa v mesiaci (deň výplaty), nie však na účet maloletej V.. Odvolanie odôvodnil tým, že matke zaplatil v júli 2015 sumu 100 eur na výživné pre dieťa a prevzala od neho aj sumu 1.200 eur, s odôvodnením potreby kúpy postelí (čo otec vnímal ako zálohu na výživné). Rodičia otca maloletej vyhodili jej matku pre lenivé, arogantné a promiskuitné správanie (neuhrádzala ani náklady na bývanie). Jej príjem z vykladania kariet a predaja patchworkových výrobkov bol 1.200 eur mesačne. Na vykonávanie živnosti získala príspevok, ktorý zabavil exekútor. Do evidencie uchádzačov o zamestnanie na úrade práce sa zaradila oveľa neskôr. Je absolventkou SOU Poľnohospodárske. Náhradné výživné na staršiu dcéru V. si nevybavila (jej otec súdom určené výživné neplatí). Otcova matka finančne rodine pomáhala, obidvom deťom kúpila čo potrebovali. Tie nie sú choré častejšie v porovnaní s inými deťmi. Matka neabsolvuje s deťmi preventívne prehliadky u stomatológa (ktoré by potrebovali aj čeľusného ortopéda). V súčasnosti využíva svojich rodičov, hoci vyživovacia povinnosť voči maloletej sa vzťahuje aj na matku. Otec zdôraznil, že mu ide o to, aby určené výživné (120 eur) slúžilo pre potreby maloletej D. (nie na nákup cigariet a návštev pohostinských zariadení, ako sa to aktuálne deje a tiež aby nesuploval platby výživného za otca maloletej V.). So zverením maloletej do starostlivosti matky musel súhlasiť, vzhľadom na svoju trojzmenú prevádzku (pre ktorú by sa dieťaťu nemohol dostatočne venovať). Otec vytykal súdu prvého stupňa preferovanie výdavkov u dobrovoľne nezamestnanej matky, i zohľadnenie výdavkov na maloletú V. (na ktorú jej otec neprispieva). Nezobral už do úvahy jeho výdavky spojené s bývaním a pôžičkami (otcovi by postačovalo aj bývanie v garsónke, čo by bolo lacnejšie, dom po svojich starých rodičoch sa však snaží udržať pre maloletú dcéru). Súd prvého stupňa tak postupoval len na základe informácií od matky maloletej a kolízneho opatrovníka, ktorý svoju prácu nevykonával dôsledne. Stanovisko otca z 22. októbra 2015 nebolo zohľadnené.

Matka s rozhodnutím súdu prvého stupňa o výživnom (ako i zročnom výživnom) súhlasila. Za autora obsahu odvolania označila matku otca maloletej, ktorá zasahovala do ich partnerského vzťahu. Samotní rodičia maloletej sú priebežne v kontakte, bez výrazných sporov od doby ich nespoľuzitia. Otec maloletej dlhé roky nepracoval a rodinu živila matka. Prevzala aj rôzne malé pôžičky, aby zabezpečila aspoň stravu. Prácu si intenzívne hľadá (naposledy pracovala na zimných trhoch v H., kde jej bol prisľúbený stály pracovný pomer). O deti sa riadne stará a pomáhajú jej pritom rodičia (i finančne). Otec sa dieťaťu nikdy nevenoval, nezaujímal sa o maloletú. Bol schopný minúť na alkohol denne 10 eur, keď mu matka odmietla dať peniaze, slovné aj fyzicky ju napádal. Tvrdenia otca v odvolaní označila matka za nepravdivé. Výživné je adekvátne aktuálnym pomerom a cenovým reláciám. Otec rodičom neplatí za plyn, ako ani za stravu a pranie. Matka maloletej nemôže za prevzatie pôžičky otcom.

Opatrovník navrhol rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdiť.

Odvolací súd po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj závislý výrok o náhrade trov konania (§ 212 ods. 2 písm. a/, b/ O. s. p.), pričom odvolacím návrhom otca, pre možnosť začatia konania aj bez návrhu, nebol viazaný a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), keďže nebola potreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p..

Cieľom právnej úpravy vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je zabezpečiť výživu ekonomicky najslabšej skupine osôb spoločnosti - deťom. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi

jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je založená na princípe solidarity, teda zdieľania rovnakej životnej úrovne oprávneného (dieťaťa) a výživou povinného (rodiča). Preto má dieťa právo podieľať sa na životnej úrovni svojho rodiča (§ 62 ods. 2 veta druhá ZoR). V konaní o výživnom sa potom miera životnej úrovne objektívne zisťuje prostredníctvom vykonávania dôkazov. Základnými zákonnými kritériami pre určenie výšky výživného sú (na strane povinnej osoby) miera schopností, možností a majetkových pomerov rodiča a (na strane oprávnenej osoby) odôvodnené potreby dieťaťa.

Odvolaací súd konštatuje, že obidve vyššie uvedené zákonné kritéria boli súdom prvého stupňa pri rozhodovaní o výživnom náležite zohľadnené a postupované bolo v súlade s ustálenou súdnou praxou, neprekročením hornej hranice ňou vymedzeného rozpätia pri určovaní výživného. Odvolaací súd vo svojich rozhodnutiach (napr. sp. zn. 10CoP/25/2015, 10CoP/18/2015) zdôraznil opakovane použité východisko vo veciach výživného, podľa ktorého by sa výživné rodiča, ktorý má príjem, malo pohybovať v rozpätí 20 - 30% z jeho priemerného čistého mesačného príjmu (s možnosťou rôznych modifikácií, najmä v závislosti od počtu vyživovacích povinností či potrieb jednotlivých výživou oprávnených, ako i povinných osôb).

Výživné určené vo výške 120 eur predstavuje 21% z priemerného čistého mesačného príjmu otca (560,23 eur), teda dosahovalo len hraničnú minimálnu výšku vymedzeného rozpätia, i s prihliadnutím na počet vyživovacích povinností (jedno dieťa). Uvedenej sume výživného zodpovedajú tiež odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, ktoré navštevuje 4. ročník základnej školy a okrem výdavkov súvisiacich so zníženou imunitou, má maloletá bežné výdavky adekvátne svojmu veku.

Správnosť tohto záveru nemôže ovplyvniť ani príjem matky, u ktorej súd vychádzal z potencionálneho príjmu (ktorý by mohla dosahovať, ak by sa zamestnala), dôvodne konštatujúc absenciu prekážok brániacich matke zamestnať sa. Poukaz otca na potrebu zohľadnenia povinnosti aj na strane matky, prispievať na výživu maloletej aspoň v minimálnom rozsahu, vo výške 30% zo životného minima, nebol preto opodstatnený, keďže pri minimálnej výške výživného (27,13 eur) zo strany matky, by bolo otcovi nepochybne určené vyššie výživné. Súčasne však bolo potrebné prihliadať aj na osobnú starostlivosť matky o dieťa (vzhľadom na jeho vek), ktorá tiež predstavuje plnenie vyživovacej povinnosti (§ 62 ods. 4 veta prvá ZoR), ako i poskytovanie vecných plnení (bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod.).

Z obsahu odvolania otca vyplývala predovšetkým obava nehospodárneho disponovania s platbou výživného zo strany matky (vyjadrená aj výslovne, keďže mu ide len o to, aby suma 120 eur slúžila ako výživné pre maloletú, nie na návštevu pohostinských zariadení a kúpu cigariet, ako i suplovanie vyživovacej povinnosti otca ďalšieho dieťaťa matky). To však nie je dôvodom zníženia určenej výšky výživného (adekvátneho schopnostiam a možnostiam otca, ako i odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa). Podľa § 24 ods. 5 veta druhá ZoR otcovi ako rodičovi, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, prislúcha domáhať sa na súde práva na pravidelné informovanie o maloleťom dieťati (súčasná právna úprava vyžaduje v tomto smere aktívne konanie rodiča, ktorému nie je dieťa zverené do osobnej starostlivosti, aby signalizoval svoj záujem o to, aby bola druhému rodičovi uložená informačná povinnosť). Výživné pre dieťa pritom zahŕňa uspokojenie nielen jeho existenčných potrieb, a to stravu, ošatenie, obuv, ale aj alikvotnú časť nákladov na bývanie, výdavky spojené so štúdiom v školskom zariadení (školskými pomôckami), ako i zdravotným stavom, športovými a kultúrnymi aktivitami, ako i nepravidelné výdavky nevyhnutné pre zdravý vývoj dieťaťa. Po prepočte výživného na jeden deň (3,93 eur) sa obava otca javila aj z pohľadu určenej výšky výživného ako zjavne nedôvodná.

Odvolaacia námietka otca, týkajúca sa preferovania výdavkov matky (zohľadňujúc aj výdavky na ďalšie maloleté dieťa matky, na ktoré jej otec neprispieva), v porovnaní s výdavkami otca, neobsahovala konkretizáciu úvahy alebo argumentácie súdu prvého stupňa, ktorá by takúto námietku činila opodstatnenou. Súd prvého stupňa správne poukázal na ustanovenie § 62 ods. 5 ZoR, v zmysle ktorého výživné má prednosť pred inými výdavkami rodiča a práve v dôsledku nespolužitia dieťaťa a rodiča ako povinnej osoby, výživné má kompenzovať životnú úroveň tohto rodiča, na ktorej má dieťa právo podieľať sa. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa, až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Pri skúmaní prevzatých záväzkov výživou povinnej osoby je dôležité zistiť, na aký účel boli finančné prostriedky poskytnuté. Súd prvého stupňa preto dospel k správnejmu záveru, že splácanie pôžičky otca, použitej

na účely kúpy auta a vybavenia domácnosti (napr. televízor a pod.) svojím charakterom predstavujú výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (výživné má prednosť pred takýmito výdavkami rodiča podľa § 62 ods. 5 veta druhá ZoR).

Vychádzajúc z príjmu otca, ním opísané nutné mesačné výdavky súvisiace s bývaním a domácnosťou (plyn 165 eur a elektrina 60 eur), ako i mesačný výdavok na pohonné hmoty (60 eur), vo svojom súhrne predstavujú sumu, ktorú po odpočítaní určeného výživného je otec spôsobilý uhradiť zo zostatku svojho príjmu (t.j. 440,23 eur až 516,28 eur, keďže otec vo výpovedi, súladne so správou zamestnávateľa, ktorý rozlišoval pojem čistá priemerná mesačná mzda a príjem, uvádzal svoj príjem vo výške 636,28 eur). Je len na rozhodnutí otca, či svoje výdavky zníži (napr. bývaním v garsónke, ako to uviedol v odvolaní), avšak udržanie nehnuteľnosti nemôže byť na úkor zabezpečenia pravidelných mesačných odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa.

Otec v odvolaní nekonkretizoval ani námietku nevzatia do úvahy jeho písomného stanoviska z 22. októbra 2015. Tvrdenia otca týkajúce sa negatívneho správania matky počas ich spolužitia, prípadne jej nedostatkov pri starostlivosti o maloleté dieťa, boli bez právneho významu vo vzťahu k predmetu odvolacieho konania. Vzhľadom na výslovný súhlas otca, obsiahnutý v odvolaní, so zverením dieťaťa do osobnej starostlivosti matky (už vzhľadom na jeho trojzmenú prevádzku v zamestnaní), rozsah odvolania smeroval len k výške výživného, vrátane ročného výživného.

Argument otca o platbe adresovanej matke, vo výške 100 eur v júli 2015, sa netýkal rozhodného obdobia dlžného výživného (od 28. augusta 2015 do 26. októbra 2015), preto nebol dôvod na uvedenú platbu pri výpočte dlžného výživného prihliadať. Ďalšia suma 1.200 eur, aj podľa tvrdenia otca, bola ním poskytnutá matke na kúpu postelí, nie na výživné pre dieťa, ktoré sa platí v peniazoch (finančné vyporiadanie sa s matkou nemá vplyv na výživné pre maloleté dieťa, pričom matka je len platobným miestom a nie osobou oprávnenou výživným). Podľa § 76 ods. 2 veta druhá ZoR ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie vzájomných pohľadávok proti pohľadávke na výživnom nie je ani prípustné.

Povinnosťou otca je platiť mesačne výživné k rukám matky, ktorá je, ako bolo už vyššie uvedené, platobným miestom prijatia výživného. Otec preto nemá povinnosť poukazovať výživné na účet, o ktorom má pochybnosti (vyjadrené v odvolaní), má však povinnosť zaplatiť výživné v plnej výške určenej súdom 120 eur mesačne, teda riadne a včas, a to spôsobom, aby mohol preukázať úhradu tejto sumy (napr. ako to navrhol, v hotovosti oproti podpisu alebo poštovou poukážkou). Odlišnú splatnosť výživného v kalendárnom mesiaci otec bližšie nezdôvodnil, vychádzajúc z jeho návrhu na začatie konania, určením splatnosti výživného v 1. deň mesiaca vopred. Preto v záujme maloletého dieťaťa bolo ponechať splatnosť mesačnej platby do 15. dňa v mesiaci, keďže i obvyklá splatnosť väčšiny pravidelných úhrad (napr. na bývanie) je stanovená v prvej polovici mesiaca.

Odvolacie námietky otca tak odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné a podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O. s. p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, a to aj v časti dlžného výživného, ktoré súd prvého stupňa vyčíslil v správnej výške a v súlade s ustanovením § 160 ods. 1 O. s. p. otcovi povolil dlžné výživné (255,48 eur) splácať mesačnými splátkami vo výške 10 eur, splatné spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku, pod stratou výhody splátok.

Súd prvého stupňa správne rozhodol aj o náhrade trov konania, v súlade s ustanovením § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p., pretože šlo o konanie, ktoré možno začať i bez návrhu. Z toho dôvodu odvolacím súdom bola potvrdená aj výroková časť napadnutého rozsudku o trovách konania (podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu konania).

O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, vzhľadom na druh konania, ktoré možno začať aj bez návrhu.

Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.